

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. —
Fél évre 3 ft. —
Évesgye: 1 ft. 50 kr.

Előfizetni lehet csupán a kiadó hivatalánál B.-Gyarmaton.

A lap szellemi részére s a nyiltárra vonatkozó művel. u. köslemények a szerkesztők is küldendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ

politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Hirdetések díja:

Öt hasábos peit sor 5 kr
Hétyeg minden beiktatásnál . . . 30 kr
Nyilt ár gumoud sora 20 kr

Hirdetéseket felvesz a kiadó. Nagyobb s többszöri hirdetések jutányosan esaköltetnek.

Előfizetési pénzek, reklamációk s hirdetések a kiadóhoz intézendők.

B.-Gyarmat, augusztus 3.

Most, midőn a haza nem rég élhunyt „bölcsének“ méltó emléket emelni akar, vannak, kik, nem mond rossz lelkületből, de egyoldalú felfogással azt vélik, miszerint jobb s hasznosabb lenne, ha a holt anyagból készülendő emlék helyett valamely jótékony intézetet állítanánk dicső nevének aegesise alatt. Tiszteljük azokban, habár az egyes esetben de mégis általánosan kiterjedő meggyőződésnek nemcs, humanus irányát; de egyoldalú fölfogásukban nem osztozkodhatunk. Hisz nem hunyhatunk szemet ama tapasztalás előtt, hogy a korszellemnek sok rossz kinövés van s épen napjaink banlátjuk a kereszténység magasatos tanát, az emberbaráti szeretetet gyakorlatilag legszebben alkalmazva. Jótékony középületek állittatnak, társulatok alakulnak, melyekben annyi szenvedő s árva nyer biztos menhelyet, s nem egy jeles tehetség lesz a hazának megmentve, mely különben nyomorban hagyatva, örökre elveszett volna.

„A műveltség kezdő korában minden nemesebb érzemény és ismeret költő által énekelteték. Vallás, philosophia és történet tudomány a költészet karjain léptek fel. De az ember hitvelenné lőn mesteréhez; s minden a kor haladtával ifjui lelkesedése hideg körültekintetté változott, minden ismeretétől s tudományától azt kívánta, hogy éléskamarájának kincstárának s uralkodási szomjának szolgáljanak . . . A költészet s philosophia hidegen nézetnek. Mert sem mindennapi kényeret nem természetnek, sem alkalmazhatók.“ Igy kezdő halhatatlan Kölcseink emlékbeszédét a költő Berzsenyi fölött, kinek művei azon időben kiadót csak nagy nehezen a tizenegy millió népesség között vevőt nem találtak. De ez az idő, hála istennek, elmúlt, s napjainkban e nemzedéknek jutott osztályrészül pótolni a közönyt s részvétlenséget, mit a század elején élt költőink láttak s tapasztaltak. E nemzet, mely „kis nép, nagyok sorában, mindenfelől habostromolt sziget“ inkább, mint Európa többi népe utasítva van arra, hogy emlékéit megújítsa s fentartsa dicső férfainak, kik megsemmisülésnek induló nyelvét nemcsak megmentették, de oly csinra is emelték, hogy bármely cultur nemzet büszkén magának vallhatja; s kik, mint Horváth Mihály mondja, szívverükkel váltották meg az enyészetnek induló nemzetiségét. És e hazának fiai nem kének a haza s elismerés habár

széreny nyilatkozataival is áldozni emléküknök. Hisz a hamvai lelkészalak falán néhány sor hirdeti már Tompa Mihály munkásságának terét; Andódon egy kised ház márvány táblája mutatja Czuczor születésének helyét. Berzsenyinknek Hetyén szülőháza fehér falába illesztett négyszögű márványlap hirdeti ezután az utódoknak is a helyet s azt a szobát, hol költőnk látta az első napugárt. A lelkes Szeged azonban már most emel szobrot Dugonicsnak, e tősgyökere magyar írónak.

A nemzeti kegyelet azonban még nem elégedhetik meg az elismerés e széreny nyilatkozataival. Ha a jelen napok szűk anyagi viszonyai sokban akadályoznak is bennünket, de a közel jövő igényli abbéli áldozatainkat, hogy költőink emlékeinek maradandó művészi szobrokat adjunk. Hisz mindezt megérdemlik ők, sőt szellemük követeli is a nemzettől.

Kinek szívében a honszeretetet cosmopolita elvek fojtották el, ki a dolgok új rendjével, mely már az 1825-ik évi országgyűlésen kezdődve 1848-ban diadalát ül, megelégedve nincs; azok, kik a nemzet drága kincsét t. i. nyelvét, aztán a jogegyenlőséget s véleményszabadságot nem kedveli, szűklátókörűségükben megvető kicsinléssel fognak nyilatkozni minden oly ünnepeyről, mit a nemzet nagy költőinek emlékére rendez. Álljon itt azért bár általános s rövid méltatása e század első felében élt írónknak, tekintve főleg azt a hatást, mit a nemzetiség öb-resztése által honfiakra gyakorltak.

Midőn Erdély utolsó fejedelme II Rákóczy Ferencz e hazából száműzve bujdosóvá lett, a bécsi kormány szembeszökő erőszakkal nem támada ugyan nemzetiségünket s alkotmányunkat, de titkos fondorlatai s ódesgetései által annyira működött, hogy bizton hihette, miszerint a magyar nemsokára elfeledi nyelvét s feladja szabadságát. II. József erőszakos terve szülte visszthatás a nemzet részéről csak rövid mulékony vala. A nemzeti elkorcsosodás és elpuhulás ugy látszott tetőpontját érte a Martinovics féle szabadabb mozgalom vérbefojtása alatt. Csakhogy már akkor megvolt Bessenyei, ki a bázárdát a nemzeti irodalom művelésében kihatás; élt Révay, báró Orszay Lőrincz, Kazinczy, Berzsenyi, Bacsányi és mások, kik dicsőség nélkül, a nemzet által nem ismerve dolgoztak éjt-napot egyő téve. Szent buzgalmukat s nemes akaratukat nem tudta megtörni sem a börtön emésztő lege, az sem anyagi nélkülözés le-

verő ereje, hogy mint Kiss János mondá: szép anyanyelvünket szigorú s lankadni tudatlan gonddal emeljék szebb ideálja felé. Mélyen érezték ők annak igazságát, mit Széchényi István mondott, hogy, azon nagy esuda, melyen oly sokan bámulnak, hogy a magyar anyyi tengernyi viszontagság között sem olvad még össze más nemzetekkel, nem egyéb, mint legtermészetesebb következése nyelve erejének, melyet idegen halandó elgázolni nemképes . . . s így az, ki honi nyelvünk

mellett van, nemzetünk életét hordja szívében; az pedig, ki, ellene szegül habár sejdíten, annak halálát rejtegeti keblében. Nyelvünk művelésével s csinosításával azonban egyoldalulag meg nem elégedhetek. Szavuk megrendítő erejével ostorozták a „gyáva kort“, hogy az elpuhult nemzetet fölbreszszék, tetterőre izgassák. Erdemük nem csekélyebb, mint a politika nagy férfainak: Széchényi, Vesselényi, Kossuth s Deák Ferencz. Drága azért emléküket előtűnk, nemesak, mert csak műveikben saját érzelmeinket, vágyainkat szóval egész lelkünket látjuk kinyomva lenni, nemesak azért, hogy mulattató kedves olvasmányul szolgál- nak fáradt elménk fölűdítésére: hanem főkép, mert ők voltak, kik elsősorban s önfölűdözással hintették a magot, késziték elő a nemzetet ama társadalmi reformokra, melyek az európai nemzetekkel párhuzamos haladásunkat lehetővé teszik.

Midőn Berzsenyi szózata a „Magyarokhoz“ megdördült. Ennek olvasása nem gyujtotta e meg tunya aludt vöröt minden magyarnak, kibben parányi szikrája szunyadt még a hazafiúi érzetnek; nem kellett e elpirulnia belenözve e tükörbe, mely bűneit s elpuhultságát egész meztelenségében mutatta. Aztán nem öb-redt-e föl benne az akarat ereje s a lelkesedés tüze, midőn olvasta a költő szavait „Vesselényi hamvaihoz“ kit mint a hazafiság rendíthetetlen bajnokát dicsóit:

„Te mint az orkán, s mint az olympi láng,

Megráztad a gőztorlatok alpesit;
S villámszavad megszégyenité
A gonoszok s czudarok dagályát.

S midőn aztán oly meghatóan kéri szellemét így esdekelve:

„Tekints le hozzánk hős eleid közül!
Lobogj körülöttünk, légy szeretett hazád
Védlelke s oh add vissza fényes
Diszidét doli magzatodban!“

A szokatlan, eddig nem hallott költői nyelv s báj, mely Berzsenyi művein előmlik, Vörösmartynál szélesebb tért s nagyobb intenzívást nyert. — Ő inkább elhagyván a

görög s romai mértéke! használatát ó par excellence nemzeti classicus költő; hatása is annál nagyobb lőn Berzsenyiné, minél inkább volt megtörve az út, melyen honfiainak szívéhez juthatott. Ismerjük világhírű „Szózat“-át, mely még magyar ől a négy folyam között, erejét s hatását el nem veszi soha. „Zalán futása“ a honfoglalásról szöllő hősnék felhívja az 1825-ik országgyűlésre jött honatyákat, hogy a szent örökséget, melyet Árpád, ezeréves alkotmányunkat minden ellenségtől s veszedelmétől megőrizték s megtartsák. Szívet indító hűsséggel rajzolja Vörösmaty „Az elhagyott anyában“ a haza sorsát, mely könyörületre hívja gyermekeit, s esengve szerelmükért:

„Szépségimét imo réatok adám.
Hogy halljam e szókat: — óden anyám!
Hogy zengjen e név is ajkítkon
S elhagyva ne legyek hns napomon.
Oh jertek öleube gyermekoim,
Míg el nem apadnak; hén könyeim.“

Az ő költeményeiben már a jogegyenlőség s polgárosodás nagy elvoit is szellőztetve látjuk:

„Egy újabb szellem kezd fölűküzdeni,
Egy új irány tör át lelkemen;
Hogy végre egymást szívben átkaroljuk
S uralkodjék igazság, szeretet,
Hogy a legelső pár kunyhójában
Mondhassa bizton: nem vagyok magam
stb.“

Igy a korszellem haladtával már báró Eötvös is a jogegyenlőség apostolaként tűnik föl. Regényeiben ugy mint költeményeiben főleg a „Vár és kunyhóban“ nagy ezőlzatos sággal támadja meg a társadalmi s politikai kasztorompók igaztalan, inhumanus voltát.

Azért méltán mondja a költőről Szász Károly:

„Egy vágytól ége: oh hon tégedet
Olyan magasra tenni mint lebet!
Szívének ez volt egyedűli vágya
Ez gondja nappal, álma éjszaka.
De nem virraszta nem küzdött hiába
Megenyerte im mit esdve kért maga?
S melynek hűn áldozott egy életot:
Hajt már a mag a melyet elvetett.“

Berzsenyivel párhuzamban a két Kisfaludyt kellett volna említenem, tekintve azt az általános érdekltséget s lelkesedést, mit főleg Sándor előbb „Himfy szerelmeivel“ nemsokára „Regőivel a magyar előidők- hől“ a nemzet minden rétegében keltett. Igazi nemzeti költészet vett vele irányt. Tárgyainak vonzó s lelkesítő történeti háttere, s a könnyen örthető, még is igazán költői nyelv az, mi való hatást s érdekltséget, lelkesedést kelt manap is minden magyarnak. Művei országSZORTE sokkal ismertebbek, hogyssem bővebb ismertetése itt most szükséges lenne. Tudom s érzem, hogy fölötte hiányos, e rajz, mit itt néhány sorban adtam. De ezt is megfontolva, még is igazán mélytányolhatjuk érde-

Haszonbérlet.

Alulírott, mint a kutassói közbirtokosság felügyelője közhírró teszem, hogy Kutassó községében a kisebb királyi haszonvételek az ezek gyakorlására megkívántató helyiségekkel s szántófölddel, 1876. évi Szent-Mihály naptól számított több egymásutáni évre 1876. évi augusztus hó 22-én d. e. 10 órakor a közbirtokossági épületben nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik.

Felhívom a vállalkozni szándékozókat, hogy a kiúszott napon és helyen 50 forint bánatbérrel megjelenni sziveskedjenek.

A feltételek az árverést megelőzőleg fognak közöltetni.

Kelt Kutassón, 1876. augusztus 4-én.

Dessewffy Ottó.

Hirdetmény.

A selmeczi ág. hitvallású felsőbb leánynevelő tanintézet folyó évi szeptember 1-sején ismét meg fog nyílni. — Az intézet minden tanerővel s tanoszkörrel el van látv, melyet egy felsőbb tanintézettől megkövetelhetni lehet. Alkalom nyílik benne, hogy a tanítványok a zenében, kézimunkában s rajzban ép úgy szerezhetnek jártasságot, mind más irodalmi tudományokban.

Az előadási nyelv magyar és német. A társalkodási nyelv magyar, német és francia. Ámbár az intézet előjárónéja német honi születésű, a magyar és francia nyelvet is tökéletesen érti.

Tekintet nélkül a hitvallásra, fogadtatnak fel tanítványok 8—15 évig. — Az intézetben alkalom nyílik egyszersmind, hogy a tanítványok azon erkölcsöket és a jó izlés azon fokát érhék el, melyeket korunkban a valóban művelt hölgyektől megkövetelni lehet.

Közlebbi felvilágosítást nyerhetni az intézet főnöknőjénél

Leviczka Anna,
Selmeczbányán.

Szécsényhez fél órányira fekvő Karpe pusztán
Géczben 110 hold szántóföld, 25 hold rét, 60 hold
legelő, 7 hold beltelek, 6 hold szőlőtől álló lakház
kitűnő pincze s gazdasági épületekkel felszerelt ta-
gosított nemesi birtok szabadkézből eladó.

Értekezni lehet

Dubraviczky Zsigmondal,
Szécsényben.

Haszonbérleti hirdetés.

Közép-Palojtán, Hontmegyében, B.-Gyarmattól ké-
órányi távolságra egy 535 holdból álló tagosított föld
birtok 7 szobából álló kényelmes ur lakkal, folyó év
november elsejétől számítva, 6 egymásután következő
évekre bérbe adatik.

A bérleti feltételek t. Milován Arkádi ke-
reskedő urnál Balassa-Gyarmaton megtekinthetők.

Birtokeladás.

Ráros-Mulyad község határában Baross Sándor
ur tulajdonát képező, s mintegy 225—1200 □ öles
holdból álló birtokrész, mely áll szántóföld, rét, legelő
s erdőből, — örök áron eladó, vagy esetleg folyó évi
sz. Mihály naptól fogva haszonbérbe lesz kiadandó.

A venni vagy bérleni akarók bővebb értesítést
nyerhetnek tulajdonosa meghatalmazottja Ajtich Hor-
váth Bertalannál levélbeni megkeresésre is Monos-
toron (Hevesmegyében) irattatván.

B.-Gyarmat, 1876. július 26-án.

Ajtich Horváth Bertalan.

Nógrádmegye Alsó-Pálfalva községében (vasúti
állomás) egy öt szoba és két konyhából álló lakás,
istálló, magtár, pincze, kocsiszin, három hold belsőség
(kert), 700 □ öl külső kert, három kapás szőlő és
egy két köre felszerelt gőzmalom — haszonbérbe azon-
nal, illetőleg szabad kézből örök áron is eladandó.

Bővebb értesítést nyerhetni alulírott nál Szé-
csényben.

Vancsó Béla.

Arverési hirdetmény.

Salgó-Tarján nagy község tulajdonához tartozó, évenként
négy országos, minden héten egy heti vásáron és naponként
helypénzszedési haszonélvezettel összekötött vásárjog 1877. évi
január hó 1-től, 1879. évi december hó 31. napjáig terjedő
három évi időtartamra nyilvános árverés útján bérbe fog adati.

Arverés helye és ideje Salgó-Tarjában a községi hivatalos he-
lyiségben f. évi augusztus hó 16-án reggeli 9 órakor.

Kikiáltási ár egy évre 1000 frt., bánatpénz 100 frt., a
többi arverési feltételek a községi jegyzői irodában megtekin-
thetők. —

Salgó-Tarján, 1876. július 19-én.

Pap János,
jegyző.

Arverési hirdetmény.

Salgó-Tarján nagy község tulajdonához tartozó évenként
negyedéves bormérési jognak két helyen gyakorlása külön-külön
1876., 1877. és 1878. évekre nyilvános árverés útján bérbe fog
adatni.

Arverés helye és ideje Salgó-Tarjában a község hivata-
los helyiségében f. évi augusztus hó 16-án d. e. 11 órakor.

Kikiáltási ár egy évre egy-egy helyiségre 400 frt., bá-
natpénz 50 frt.; a többi arverési feltételek a községjegyzői
irodában megtekinthetők.

Salgó-Tarján, 1876. évi július hó 19-én.

Pap János,
jegyző.

Eladás.

Zsélyben, B.-Gyarmathoz fél órányira, egy
4 hold 326 □ öl első osztályu szántóföld, 1 hold
228 □ öl rét, s 1 hold 42 □ öl szőlő ehhez
tartozó gyeplegelővel, szőlő és nagy pinczével,
és igen alkalmas és tágas beltelekkel, melyen
kisebb birtokosnak a gazdálkodás igen alkal-
mas és kényelmes, — 2 szoba, konyha, kamra
s tágas istállóból álló épület áll, szabad kézből
eladó.

Értekezhetni lehet bérmentes levélben Akay
Lászlóné tulajdonosnővel Zsélyben.

Nagy-Kürtösi kőszén.

A közlő ősi és téli ivadra, valamint a cséplőgépek gőzmozdonyal-
nak fűtésére ajánlja alulírott kőszénét, mellyel az egész környéket már 17
év óta látta el, s mely úgy a fűtés mint a főzésnél, valamint a gyárak és
gőzmozdonyoknál, mint a környéken legjobb hőgerjesztő anyag jó hírből
állott. Bizonyítására ennek csak azon körülményt említem, hogy a vácziai
a nagy-kürtösi kőszénhez a vitelköltség beszámításával is olcsóbban jutnak,
mint a salgó-tarjánihoz.

100 kilogramm árát 72 krról 70 krra szállítottam; a gyári kőszén
100 kilogrammját 45 krré adom.

A szállítás a bányától a házhoz lehető olcsón eszközöltetik.

A t. község ügyelmébe köszönemet azért is bátor vagyok aján-
lani, mert tudvalevőleg az sem villanyt, sem ként s annál kevésbé haszon-
vetetlen réteget nem tartalmaz.

Megrendelések akár levelező lapok által, akár B.-Gyarmaton egyik
bányatisztem által, ki hetenkint hétfőn és pénteken ott időz, pontosan fog-
nak teljesítettetni.

Mescha András,
kőszénbányabirtokos.